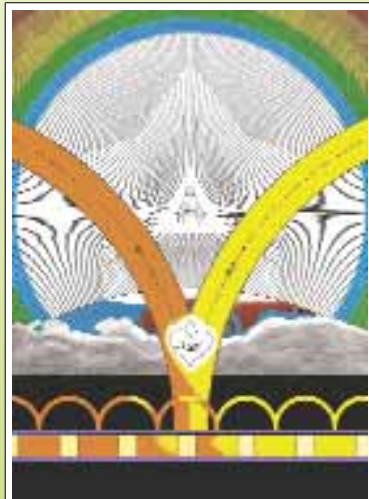

KOSMOS

TIJDSCHRIFT OVER DE GEESTESWETENSCHAP VAN MARTINUS
HET DERDE TESTAMENT

Het leven als toneelspel van het lot door Martinus

Uit het boek *Martinus, zoals wij hem ons herinneren:*
Benjamin Saxe
(deel1)

HET SYMBOOL OP DE VOORKANT

Het symbool op de voorkant – ‘de volmaakte mens naar Gods beeld, als zijn gelijkenis’ (Gen. 1:26) – toont ons het volmaakte gedrag of ‘het toekeren van de linkerwang, als we op de andere geslagen worden’ (Matth. 5:39). Onderaan op het symbool wordt de ontwikkeling van het dier (oranje) naar de volmaakte mens (geel) getoond. De rechthoekige, oranje gebieden symboliseren onze fysieke aardse levens van geboorte tot dood. De daartussen gelegen kleinere, witgele gebieden tonen dat we ons tussen de fysieke aardse levens in de geestelijke werelden bevinden. Na ieder verblijf in deze geestelijke werelden begint een nieuw aards leven, gebaseerd op de eigenschappen en aanleggen die we tijdens de voorafgegangene aardse levens ontwikkeld hebben. De oranje en gele bogen laten zien dat ons lot een resultaat van ons eigen denken en handelen in onze voorafgegangene en ons huidige aardse leven is. De grote oranjeboog die van links naar rechts naar het midden loopt, symboliseert een onaangename of zogenoemde ‘slechte’ handeling die tegenover iemand begaan wordt. Deze handeling wordt met vriendelijkheid en begrip beantwoord, wat hier met het hart en de gele boog gesymboliseerd wordt. Het symbool toont zodoende de gehele inwijding van de volmaakte mens in het lots- en levensmysterie, zijn inzicht in het eeuwige leven, in de ontwikkeling en de wet van het lot: ‘Wat je zaait, zul je oogsten’ (Gal. 6:7). Door deze eeuwige wet leren we allemaal tussen goed en kwaad te onderscheiden. We worden volmaakt en worden ‘de ware mens naar Gods beeld, als zijn gelijkenis’. Voor een uitgebreidere verklaring zie Het Eeuwige Wereldbeeld deel 2, symbool nr. 23.

INFORMATIE OVER HET WERK VAN MARTINUS

Het tijdschrift *KOSMOS* wordt uitgegeven om de lezer inzicht te geven in het wereldbeeld van Martinus, dat met zijn kosmische analyses de lezer tot humaniteit en naastenliefde wil inspireren. Dit wereldbeeld, dat de geestelijke wetten en principes van het leven helder uiteenzet, heeft Martinus beschreven in zijn levenswerk: *HET DERDE TESTAMENT*. Het werd geschreven voor mensen die een verklaring van het leven zoeken die zowel hun gevoel als hun intelligentie tevreden kan stellen, op verstand berust en logisch is. Martinus wilde zelf niet dat zijn werk tot de vorming van een sekte of vereniging zou leiden. Het is toegankelijk voor iedereen die de verklaring van de eeuwige levenswaarheden in de vorm van logische gedachte-reeksen wil leren begrijpen.

Het leven als toneelspel van het lot

Martinus

Wij zijn zowel toneelspelers als toeschouwers

De levensbeleving van de mensen is eigenlijk de beleving van een reusachtig toneelspel, een toneelspel waarin we allemaal een rol spelen. Het bijzondere van dit grote toneelspel dat we het lot kunnen noemen, is evenwel dat we niet alleen een rol hebben of toneelspelers zijn maar tegelijkertijd ook toeschouwers zijn. Dit toneelspel of spel van het lot waarin we dus allemaal zowel acteurs als publiek zijn, is een eeuwig geënceneerd panorama met wisselende taferelen van de meest bloederige en in haat gedrenkte drama's en aan de hel verwante coulissen tot de meest stralende sprookjes en liefdesscènes met coulissen van het zuiverste mentale goud.

Ons lot is hetzelfde als de verbinding van het heden met ons verleden en onze toekomst. Het toneelspel van het lot van het leven is daarom een vertoning of opvoering van deze drie verschillende soorten tijd. Verleden, heden en toekomst vervullen drie rollen in het lotsspel en onze eigen rol is die van het heden. We ervaren ons zelf als vertegenwoordiger van het nu of mid-

delpunt in de eeuwigheid, net zoals we ons het middelpunt in de oneindigheid of het heelal voelen.

Als toeschouwer zijn we getuige van het samenspel van het heden of van onze eigen rol met het verleden en de toekomst, die door onze medewezens gespeeld worden. Alle andere medewezens in het bestaan zijn onze medespelers in het toneelspel van het lot. Sommigen van hen spelen in hun samenspel met ons de rol van het verleden, anderen vervullen de rol van de toekomst. Aan ons de taak om het verleden met de toekomst te verbinden om zo het stuk voor de toeschouwer, dat wil zeggen voor onszelf, tot een geheel en een eenheid te maken.

Naarmate het stuk vordert, gaat de toeschouwer een vermoeden van de samenhang krijgen. De toeschouwer is immers juist dat deel van ons bewustzijn dat ervaringen opdoet en over de dingen nadenkt, en als het ware naast het deel van ons staat dat handelt en actief is.

In onze hoedanigheid van toneelspeler staan we op het toneel van de wieg tot het graf, of gedurende de periode die we ons huidige leven noemen. Dat is onze wakkere dagbewuste actieve bijdrage. Als we overlijden, verlaten we het toneel een tijdje en betreden de wereld van het nachtbewustzijn. Die kunnen we in dit verband vergelijken met de wereld die zich bij de gewone aardse theaters achter het toneel bevindt, de wereld van toneelmeesters, belichtingsmannen, kleedsters, rekwisiteurs, en hoe al die medewerkers ook mogen heten, die vanuit het publiek niet zichtbaar zijn, maar van wie de hulp absoluut noodzakelijk is om het spel op het toneel verder te laten gaan.

De beschermengelen en andere geestelijke helpers, zijn nu juist de onzichtbare toneelmeesters, belichtingsmannen enz., en zonder hen zou het leven zich hier in de fysieke wereld niet op de manier kunnen ontplooien zoals nu het geval is. Wanneer we de fysieke wereld verlaten, gaan we als toneelspeler van het toneel af en komen in de ruimte achter het toneel, in de geestelijke wereld, totdat het toneelspel na deze korte pauze verdergaat.

Dan zijn we, nog steeds in de rol van het heden maar met een nieuw kostuum aan, dat wil zeggen een nieuw fysiek organisme, opnieuw het middelpunt van het lotspel van het leven.

De rollen van het verleden en de toekomst

Als we aan zo'n nieuw bedrijf in het toneelspel van het lot beginnen, hebben we natuurlijk nog steeds medespelers, van wie sommigen de rol van het verleden spelen en anderen de rol van de toekomst. De medemensen of medespelers die de rol van het verleden spelen, verbinden het heden met de voorafgaande bedrijven. Maar wat zijn dat voor medewezens die deze rollen in ons lotspel vervullen?

Ons verleden wordt gespeeld door al die medespelers van wie de mentaliteit precies reikt tot aan het niveau dat het nog onvolmaakte, primitieve en onontwikkelde deel van ons bewustzijn uitmaakt. Juist door die wezens komen we ons eigen verleden als lot tegen. Zij zijn de werktuigen of toneelspelers die de voorzienigheid gebruikt om ons oog in oog te laten staan met de onvolmaakte kanten van ons eigen bewustzijn. Via hen oogsten we in het heden wat we in het verleden gezaaid hebben (naar Gal. 6:7). We worden in feite vanaf de microwereld door middel van planten, dieren en primitieve mensen tot aan de mensentypen die ongeveer dezelfde ontwikkelingstrede vertegenwoordigen als wij zelf, geconfronteerd met ons eigen verleden belichaamd in ons eigen heden. We kunnen hier alle mentale treden en principes zien die aan het heden van ons leven voorafgegaan zijn.

Maar hoe kan onze toekomst nu in het heden vertegenwoordigd zijn? Nou, we hebben niet alleen wezens om ons heen die op lagere ontwikkelingstreden staan dan wij zelf. We komen ook wezens tegen die verscheidene van de dwaasheden en onvolmaaktheden waarmee wij misschien nog behept zijn, overwonnen hebben. De toeschouwer in ons heeft zo zijn gedachten

en koestert verlangens en wensen over wat er op het toneel zal gaan gebeuren, en hij krijgt juist inspiratie voor dat soort wensen door de handelwijze van wezens te zien die een grotere liefde en intellectualiteit of scheppingsvermogen laten zien dan wij.

De toeschouwer is weliswaar wel een passief deel van ons bewustzijn, maar alleen in die zin dat deze toeschouwer niet ingrijpt in wat er in het heden op het toneel gebeurt. Er bestaat echter wel een vorm van activiteit in dit deel van ons bewustzijn. Die vindt plaats op die manier dat de gedachten, wensen en verlangens van de toeschouwer naar het lotselement in het bovenbewustzijn stromen en de talentzaadjes beïnvloeden. Daar worden de ervaringen die we opdoen verzameld; onze verlangens en wensen zijn de oorzaak voor het ontwikkelen van nieuwe talentzaadjes en dragen ertoe bij dat bepaalde oude talenten, waarvan we genoeg gekregen hebben om ze te ontplooiën en die we als het kwaad beschouwen, degenereren.

Daardoor verandert de activiteit op het toneel die door ons ontplooid wordt, als de toneelspeler die de rol van het heden speelt. Door oefenen en proberen kunnen nieuwe vermogens en talenten geleidelijk aan tot ontplooiing komen en aangeboren vermogens worden, die deze toneelspeler naar de komende bedrijven meeneemt. Hij of zij treedt dan weliswaar in een nieuwe verschijningsvorm op, maar is toch hetzelfde eeuwige wezen. Juist in de hoedanigheid van zowel toneelspeler als toeschouwer heeft hij de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en het tafereel of toneel van een helse, duistere wereld vol pijn en lijden te veranderen in een sprookjesachtige, mooie wereld waarin naastenliefde en het ontplooiën van geniale scheppende krachten het leven tot het prachtigste kunstwerk maken

We worden mederegisseurs

De coulissen en maskers veranderen dus op het toneel, dat ons fysieke dagbewustzijn in de verschillende incarnaties is. Alleen de taferelen veranderen. Het zijn dezelfde acteur en toeschouwer (wij zelf) die de afwisselende taferelen beleven en zelf mede de verandering tot stand brengen. We zijn dus niet alleen speler en toeschouwer, maar naarmate we ons ontwikkelen en de toeschouwer in ons door de handeling gegrepen wordt en wensen en verlangens gaat ontwikkelen, worden we ook mederegisseur. Ieder van ons wordt iedere dag verstandiger en zal niet op precies dezelfde manier handelen als hij in het verleden deed. Dat moeten we ook in gedachte houden, als we naar de medewezens of medespelers in ons lotspel kijken die ons verleden vertegenwoordigen. We kunnen ons niet voorstellen dat we zouden doen wat zij doen en misschien bekritisieren we hen. Ja, misschien zeggen we zelfs dat we hen verachten. Wanneer we ons echter niet kunnen voorstellen te doen wat zij doen, komt dat omdat datgene wat zij doen, ons verleden is. Het is iets wat wij tot in den treure gedaan hebben. Wij bezitten die ervaringen en talentzaadjes in ons lotselement die ervoor zorgen dat wij bijvoorbeeld niet meer roven en plunderen of stelen en bedriegen, en ook niet meer liegen en roddelen. Dat is allemaal geen heden meer voor ons maar verleden. Dat verleden zien we dus vertegenwoordigd door andere wezens om ons heen.

In de tijd echter, toen deze eigenschappen het heden voor ons waren, hadden we natuurlijk niet de eigenschappen en talenten die we nu hebben. Maar dat hebben de mensen die we nu misschien geneigd kunnen zijn te bekritisieren, ook niet. En we kunnen niet verlangen dat iemand zal handelen of denken vanuit ervaringen die hij nog niet heeft. Dus is onze kritiek of onze verachting voor hen bijna net zo dwaas als zij zelf zijn. We hebben ons dus dat kleine beetje verder ontwikkeld waardoor we niet meer willen of kunnen doen wat zij doen. Maar we hebben ons

niet zoveel ontwikkeld dat we kunnen zien en begrijpen dat zij op dit moment niet anders kunnen zijn dan ze zijn, zodat we hen kunnen vergeven en misschien kunnen proberen hen te helpen. We moeten proberen eraan te denken dat wij in hun lotsspel een van de toneelspelers zijn die de toekomst vertegenwoordigen. Hoe inspirerender wij met ons voorbeeld, met de manier waarop we denken, voelen en handelen, kunnen inwerken op de toeschouwer in hun bewustzijn, des te meer dragen we er toe bij het tafereel hier op het aardse toneel te veranderen. Bovendien veranderen we daarmee ook ons eigen lotsspel.

Ons lot komt natuurlijk niet alleen maar tot stand door de wezens die ons verleden en het meer primitieve deel van ons bewustzijn vertegenwoordigen. Daar waar wij met onze humane en intellectuele vermogens of misschien alleen met een liefdevol gedrag anderen tot nut en vreugde zijn, en daardoor inspirerend op de toeschouwer in hun bewustzijn werken, scheppen we voor onszelf een zodanig lot dat de wezens die voor ons de toekomst vertegenwoordigen, liefdevol en inspirerend voor ons willen optreden. Ze zullen nieuwe mogelijkheden scheppen door middel van de verlangens en wensen die de ontwikkeling van nieuwe talentzaadjes van hoogintellectuele aard in ons lotselement op gang zullen brengen.

De wisselwerking tussen ‘God’ en de ‘godenzoon’

Wij zijn dus ook mederegisseurs in het grote toneelspel van het lot. Maar de leidende en steeds iets nieuws scheppende hoofdregisseur, die onzichtbaar achter alles in het toneelspel van het leven aanwezig is, is de God in wie wij allemaal ‘leven, ons bewegen en zijn’ (Hand. 17:28). Deze regisseur leidt zowel de toneelspelers die ons verleden vertegenwoordigen, als de toneelspelers die onze toekomst vertegenwoordigen. Ja, we kunnen zelfs zeggen dat hij op een bepaalde manier deze spelers is,

omdat hun Ik een deel van zijn Ik is, hun scheppingsvermogen een deel van zijn scheppingsvermogen en de vermomming in materie waarin zij op dit moment hun rol spelen, een 'orgaan' in zijn grote organisme is. Al onze medespelers in het lotsspel van het leven zijn de werktuigen van God.

In werkelijkheid treden er dus maar twee spelers op het toneel op: 'God' en de 'godenzoon'. De coulissen bestaan uit alles wat valt onder het begrip de natuur. De vermommingen zijn voor wat God betreft alles wat valt onder het begrip medewezens, terwijl de verschillende maskers en kostuums voor wat de godenzoon betreft bestaan uit alle fysieke en psychische organismen, waarin hij verschenen is en zal verschijnen tijdens zijn aardelevens of de vele verschillende stadia in de ontwikkeling. Alles waarin we verschenen zijn, vanaf mineraal, plant en dier tot aan de aardemens, is dus niets anders dan de vermommingen die het Ik in bepaalde situaties moet gebruiken om zijn rol in het lotsspel te spelen. En alle soorten medewezens vormen op dezelfde manier ook de speciale vermommingen waarmee God zijn rol in de vele wisselende taferelen van het eeuwige spel kan vervullen.

Er bestaat geen rol in het toneelspel van het leven waarvoor een aardemens niet de mogelijkheid zal krijgen om die eens te spelen, als hij daar via de toeschouwer in zijn eigen bewustzijn naar verlangt. Iedereen kan hoog op de maatschappelijke ladder komen en vereerd worden, als hij dat voldoende sterk wenst, en hij kan leven in macht en heerlijkheid. Maar hij moet natuurlijk ook de ervaringen opdoen die zo'n rol anderen, eventueel in de vorm van tirannie, hoogmoed en veronachtzaming van hun leven, aandoet. Deze zullen hem in het volgende bedrijf ten deel vallen. Hun verleden en de andere medespelers in het lotsspel van het leven die dit verleden in het nu vertegenwoordigen, zullen hem laten zien, hoe dit verleden door zijn toenmalige omgeving ervaren werd.

Daardoor ontstaan er nieuwe wensen en verlangens in het bewustzijn, verlangens naar een toestand zonder tirannie en onder-

drukking van anderen. Dan beginnen de talenten voor naastenliefde zich te vormen. De kiemen voor een hoogintellectuele levensontplooiing lopen uit in het bewustzijn, en hoewel het ene organisme na het andere versleten raakt of sterft, verschijnen de levende wezens in steeds mooiere organismen. Als basis voor hun optreden op het toneel van het leven hebben ze hun eeuwige Ik en eeuwige scheppingsvermogen, die zich in het heden ontplooiën door middel van de talentzaadjes die de godenzoon in zijn hoedanigheid als toneelspeler en toeschouwer zowel als beginnende mederegisseur voortdurend in het lotselement in zijn bovenbewustzijn ontwikkelt.

‘De mens naar Gods beeld, als zijn gelijkenis’ (Gen. 1: 26-27) is de mederegisseur in het lotsspel van het leven, die geleidelijk aan de principes voor schepping of verandering heeft leren kennen, die de ‘grote regisseur’ voortdurend ontplooit, namelijk om voor honderd procent tot vreugde en nut voor levende wezens te zijn. Naar deze toestand zijn alle aardse mensen op weg. Ze beleven de bedrijven van het toneelspel van het lot niet op hetzelfde tijdstip. Sommigen beleven een gedeelte van het spel dat voor anderen al verleden is, en anderen beleven in het heden iets wat voor vele van hun medewezens nog toekomst is. Maar ze leiden allemaal hun dagelijks leven midden in de eeuwigheid en oneindigheid, en geen enkel wezen zal meer licht, liefde en geluk beleven dan enig ander wezen, ook al is hun beleving in het heden niet hetzelfde.

Dit artikel was een lezing (Livets Skæbnespil) die Martinus gehouden heeft op 14.03.48 en door Mogens Møller is bewerkt. Het maakt deel uit van het Deense boekje nr. 12, dat dezelfde titel draagt.

BENJAMIN SAXE

(Directeur van een school voor schriftelijke taalcursussen en doctorandus in Deens en Engels.)

Als je de geschiedenis bestudeert, zullen jullie ook ontdekken dat de kleine landen altijd de vaten zijn geweest waar(in) de voorzienigheid haar edelste wijn voor de menselijke lippen in gegoten heeft.

David Lloyd George

De eerste keer dat ik de naam Martinus tegenkwam was een gure novemberdag in 1930. Ik was toen tweeëntwintig, student, en ik woonde bij een oom en tante op Værnedamsvej in Kopenhagen. Op een van mijn wandelingen in de stad was ik toevallig gestopt voor een mededelingenbord in Forhåbningsholms Allé, waar een naam op stond waarvan ik mij absoluut niet kon herinneren die ooit tegengekomen te zijn: MARTINUS. Ik kan me niet herinneren in welk verband deze naam vermeld was, maar later heb ik me gerealiseerd dat het de aankondiging van een lezing van Martinus geweest moet zijn. Hij had namelijk op dat moment dia's van een aantal van zijn symbolen laten maken, zodat hij lezingen voor een groter publiek kon geven. Ik was deze episode helemaal vergeten, en pas toen ik jaren later als leraar in Hillerød zijn naam weer tegenkwam, herinnerde ik me die weer. Bij een van onze kennissen in Slotsgade, tandarts Ivert en zijn vrouw, ontmoette ik een man met wie ik later een jarenlange vriendschap zou onderhouden. Hij heette Lars Nibelvang,

was fluitist en was onder andere lid geweest van De koninklijke Kapel. Hij bleek bovendien een zeer belezen man te zijn die speciaal thuis was in de religies en filosofie van het oosten.

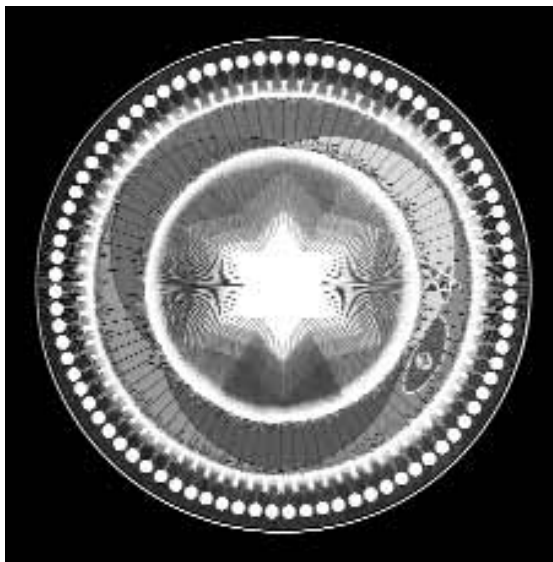
Al op de eerste avond dat we samen waren, begon Nibelvang, die onder vrienden nooit anders dan ‘Lasse’ genoemd werd, te vertellen over een bijzondere man die hij kende in Kopenhagen. Deze man had – zover ik begreep – het ‘raadsel van de sfinx’ opgelost, ja, meer dan dat: Martinus was volgens hem niemand minder dan de ‘man uit het noorden’, die volgens Lasse al door Rudolf Steiner was voorspeld als degene die zou komen om met zijn nieuwe wereldbeeld een radicale omwenteling van de wereld te bewerkstelligen.

Ik herinner me niet veel meer van wat Lasse die avond verteld heeft, behalve dan dat dat met deze mysterieuze man geweldig spannend klonk. Hij had onder andere dingen getekend die Lasse ‘symbolen’ noemde, maar wat het eigenlijk voor iets was, werd mij en mijn vrouw niet echt duidelijk. Ik begreep echter zoveel dat zowel tandarts Ivers als zijn vrouw deze mysticus Martinus en zijn leer ook kenden.

In de maanden daarop ontmoetten we Lasse verscheidene malen bij mijn kennis de tandarts en iedere keer kregen we als het ware een stukje voor de mozaïekachtige puzzel van een beeld dat zich van deze Martinus begon af te tekenen. Mijn vrouw en ik werden langzamerhand zulke goede vrienden met Lasse dat hij ons ook geregeld thuis bezocht, wat er natuurlijk toe leidde dat Martinus bij elk bezoek vaste gespreksstof werd.

Van deze jaren herinner ik me vooral een avond waarop Lasse iets meebracht, wat hij het ‘hoofdsymbool’ noemde. Het was een kopie van een van de symbolen van Martinus. Het was geschilderd op een stuk wit linnen dat op een raamwerk gespannen was. Lasse hield er een korte lezing over. Het schilderij deed me

Naarmate Lasse Nibelvang uitlegde wat het symbool betekende, begon het me te dagen dat ik hier tegenover iets volstrekt unieks stond.

© Martinus Idealfond 1963

Symbool nr. 11

een beetje denken aan de kunstvorm die abstracte kunst genoemd wordt. In tegenstelling tot andere kunstwerken uit deze stroming bleken elke lijn en elke figuur, ja, zelfs elke kleur een speciale betekenis te hebben. Naarmate Lasse meer vertelde, begon het me te dagen dat ik hier tegenover iets volstrekt unieks stond. Het symbool maakte niet alleen indruk op me door zijn bijzondere en zeer karakteristieke kleurencombinatie, maar ook – en misschien vooral – door de fijne symmetrie en wiskundige volmaaktheid, waar het blijkt van gaf.

Lasse die heel welbespraakt was, hield ons zeker een uur lang in zijn ban. Hij verklaarde onder meer hoe geniaal dit symbool de relatie toonde tussen ons mensen en het verheven wezen, dat door alle tijden heen en bij alle volken de naam GOD gegeven is. Wij waren, zei hij, allemaal delen van deze God en toch ieder afzonderlijk verschillend; we zijn echter onderling met God verbonden door middel van dat deel van ons bewustzijn dat we geest noemen.

Toen ik die avond naar bed ging, duizelde het me door uitdrukkingen zoals ‘X1’, ‘X2’, ‘X3’, ‘basisenergieën’, ‘wedergeboorte’, ‘karma’ en ‘spiraalkringloop’. Maar ik herinner me dat ik, voordat ik ‘in slaap viel’, besloot dat ik meer over deze Martinus wilde weten. Ik wilde in de eerste plaats het boek te pakken zien te krijgen waarover Lasse gesproken had en dat *Livets Bog* heette. Het was in 1932, dus een paar jaar eerder, uitgekomen, had hij gezegd.

Ik herinner me nog een avond, waarop Lasse echt op zijn praatstoel zat, en waarop hij, ik weet niet voor de hoeveelste keer, inging op zijn eerste ontmoeting met Martinus. Ik begreep van hem, dat het zo gegaan was, dat hij via een vriend van hem – die ook op de zuivelfabriek werkte waar Martinus op kantoor zat, namelijk de zuivelfabriek ‘Enigheden’ (de Eenheid) – in contact met hem gekomen was. Deze vriend had aan Lasse verteld dat er een jongeman op het kantoor was die werkelijk het opvallende vermogen had om zijn omgeving in een – zoals hij het uitdrukte – ‘veredelende richting’ te beïnvloeden. Dat klonk natuurlijk nogal merkwaardig, en Lasse vroeg aan zijn vriend of deze jongeman religieus was. Daarop had zijn vriend geantwoord, dat hij dat niet wist; Martinus sprak nooit over religieuze kwesties. Hij was geliefd bij iedereen, onder andere omdat hij nooit iemand bekritiseerde of negatieve opmerkingen over gemeenschappelijke kennissen maakte.

Ze hadden die keer niet verder over deze jongeman gesproken, maar enkele dagen later was de vriend naar Lasse gekomen en had gezegd, dat die jongeman, die trouwens Martinus Thomsen heette, hem gevraagd had of hij iemand kende die hem wat meer over occulte zaken kon vertellen, omdat hij zich daar voor was gaan interesseren. De vriend had toen de naam van Lasse genoemd en de jongeman had de wens geuit Lasse te ontmoeten.

Natuurlijk had Lasse meteen tegen zijn vriend gezegd, dat deze tegen die jongeman moest zeggen dat hij welkom zou zijn bij

hem thuis, op een dag of tijdstip waarop het hem schikte. Elders in dit boek: Martinus zoals we ons hem herinneren, beschrijft Lasse Nibelvang zelf wat hij zich kan herinneren van zijn eerste ontmoeting met Martinus en over zijn latere jarenlange vriendschap met hem.

De vele en lange gesprekken met Lasse Nibelvang vormden het begin van een jarenlange bestudering van het kosmische wereldbeeld van Martinus, waarin je ‘nooit’ uitgestudeerd raakt. Voor wat mij betreft zal er stof zijn voor verscheidene incarnaties! Lasse had het tijdens een van zijn bezoeken bij ons gehad over een jongeman die Erik Gerner Larsson heette, en die naar verluidde in Borups Højskole in Kopenhagen een paar lezingen over de filosofie van Martinus gaf. Ik besloot meteen dat ik er naartoe wilde om hem te horen. Al op de eerste avond raakte ik in de ban van zijn ongelooflijke welsprekendheid. Een uur lang stroomden de woorden van zijn lippen, slechts een ogenblik onderbroken om de lippen te bevochtigen met water uit een glas dat op het spreekgestoelte stond, waarna hij met vernieuwde kracht verder sprak. Het was eigenlijk voor het eerst in mijn leven dat ik begreep wat er in het woord ‘intuïtie’ ligt. Want dáár stond een jongeman, tamelijk krachtig gebouwd, met blond achterover gekamd haar en met ogen die gloeiden van bezieling. En hij sprak en sprak, en wierp geen moment ook maar een blik op het vel papier dat hij klaarblijkelijk voor zich op het spreekgestoelte had liggen.

Ik begreep misschien niet alles van wat hij zei, maar behalve het hoofdsymbool liet hij verscheidene gekleurde symbolen zien, wat het allemaal nog spannender maakte. Het was ook veel beter om ze te zien als dia's op een scherm; de kleuren kwamen nu op dat grote formaat pas echt tot hun recht. Maar ik begreep wel zoveel, dat dit iets was wat je grondig moest bestuderen. Ik kreeg op deze avonden echter wel een bepaald overzicht. Want natuurlijk bleef het niet bij die ene lezing. Ik ging elke week

naar Kopenhagen, hoewel de treinverbinding vanuit Hillerød niet zo goed was als zij nu is. Ik moest vaak op de late nachttrein wachten om thuis te kunnen komen.

Na de lezingen probeerde ik vaak in gesprek te komen met de spreker, en Gerner was altijd zeer welwillend. In die jaren werd de basis gelegd voor een nieuwe vriendschap, die pas beëindigd werd bij zijn te vroege dood in 1973.

Ik had instinctief begrepen hoe verschillend de beide mannen waren via wie ik oorspronkelijk de gedachten van Martinus leerde kennen. Er heerste een bepaalde, concurrentieachtige spanning tussen hen, en in de loop van de tijd verloor ik beetje bij beetje het contact met Lars Nibelvang. Dat is iets wat ik nu op een bepaalde manier betreurt, want hij was ondanks alles degene die door zijn geestdrift en diepe inzicht in de geesteswetenschappelijke literatuur mijn weetgierigheid gewekt had gewekt had. Met name voor één ding ben ik hem eeuwig dankbaar: hij leerde mij hoe verrijkend het is om te ontdekken dat de waarheid over het leven overal te vinden is, zij het in vele verschillende ‘vermommingen’, en dat je heel voorzichtig moet zijn met je oordeel over de geloofsopvatting van anderen. Wat hij me ook leerde, was, dat je de leer van Martinus in het begin heel goed met een zekere scepsis tegemoet kan treden; dat wenste Martinus zelf eigenlijk ook. Het zal zeker blijken dat deze scepsis als sneeuw voor de zon zal smelten, zodra je je serieus gaat verdiepen in de logische gedachtereeksen waarmee Martinus zijn schitterende wereldbeeld opgebouwd heeft. Later heb ik begrepen dat de grote betekenis van Nibelvang voor Martinus geweest is, dat Martinus door hem werd geconfronteerd met juist al die grote vragen die door alle tijden heen de denkende mensen beziggehouden hebben, en waarvoor ze tot op heden slechts gedeeltelijke oplossingen gekregen hebben.

Een van de eerste dingen die mij geraakt hebben, toen ik meer systematisch met de analyses begon te werken, was het gevoel

van oneindige vrijheid dat je kreeg als je in *Livets Bog* las. Hier was geen sprake van een opgestoken wijsvinger of van een veroordelend moraal preken, maar wel van een verdraagzaamheid en vrijzinnigheid die weldadig aandeden. Het was alsof er een raam geopend werd naar een wereld van schoonheid en geest, naar een heelal dat ondanks zijn oneindige en onbegrijpelijke uitgestrektheid toch doorstraald wordt door een persoonlijke warmte en liefde, die alles en iedereen omvatten. Je kon, begreep ik, als je er rijp genoeg voor was, ‘in een vertrouwelijk gesprek komen’ met de almachtige en alomtegenwoordige God. Je persoonlijke relatie met deze God verklaarde Martinus met deze eenvoudige woorden: ‘Het moet zijn alsof je met je naaste praat’.

En dan was er nog iets, wat mij zo geweldig aansprak: de tolerantie die de analyses van Martinus uitstralen. Al in het voorwoord van *Livets Bog* deel 1 staat duidelijk te lezen: de waarheid vind je niet bij maar één persoon of in één heilig boek; alle wegen leiden uiteindelijk naar God. Er kon geen twijfel over bestaan dat je hier tegenover iemand stond, die zowel sprak als schreef met het gezag dat altijd kenmerkend is voor een echte ‘getuige van de waarheid’. Toch merkte je nooit iets van ‘de alleen-wij-weten-het-houding’, die zo gemakkelijk in de boodschap van vele verkondigers van godsdiensten lijkt binnen te sluipen; niet in het minst in de houding van hun meer naijverige aanhangers.

De grondgedachte in de filosofie van Martinus, de vreugdevolle boodschap dat ‘alles zeer goed is’ (Gen. 1:31), was iets wat als een rode draad door alles wat ik las en hoorde, heen liep. Want ik had op dat tijdstip ook de prachtige ervaring gehad om een lezing van Martinus bij te wonen. Wanneer hij op het spreekgestoelte in Borups Højskole stond en met zijn milde stem, met licht Noord-Jutlands accent – dat in ieder geval in mijn oren zijn lezing nog geloofwaardiger maakte – zijn toe-

hoorders verzekerde dat ‘alles echt zeer goed was’, dan kon je niet anders dan zijn uitleg van dit oude bijbelcitaat geloven. Dat je later leerde dat Martinus helemaal niet wilde dat je ‘geloofde’ in wat hij zei, maar dat je zelf moest leren zijn gedachten na te denken, en dat je je – zo goed als het kon – moest overtuigen van de juistheid van de logische onderbouwing van zijn analyses, is wat anders.

Van deze eerste jaren herinner ik me vooral een gebeurtenis die een grote indruk op me maakte. Ik had tijdens een van de lezingen van Gerner Larsson een symbool gezien – ik herinner me op dit moment niet welke het was – dat ik heel graag wilde hebben. Daarom belde ik Martinus, die toen op Joakim Larsensvej 31 woonde, op en vroeg hem of het mogelijk was dat ik het kon kopen, tenminste als het überhaupt te koop was. Ik kreeg Martinus zelf aan de lijn en hij stelde meteen voor dat ik de trein naar Kopenhagen zou nemen, dan zou hij het naar het Centraal Station komen en het symbool meenemen. Ik zei tegen hem dat ik meteen de trein zou nemen en dat ik zo en zo laat op het centraal station kon zijn, en Martinus beloofde te komen. We ontmoetten elkaar volgens afspraak onder de klok. Hij kwam me glimlachend tegemoet en overhandigde me het symbool, mooi ingepakt. Ik zei dat ik blij en dankbaar was dat hij de moeite had willen nemen helemaal naar het centraal station te komen. Het lukte me niet eens om te mompelen dat ik toch naar hem toe had kunnen komen, want hij sneed alle verdere verklaringen af met de woorden: “Ik vond het gewoon fijn u te kunnen helpen, mijnheer Saxe. Ik hoop dat u blij bent met het symbool.”

En hiermee scheidden onze wegen zich. Later realiseerde ik me, hoe onnadenkend het van mij geweest was om niet meteen door de telefoon te zeggen dat ik natuurlijk zelf naar hem toe zou komen. Maar ik ben zeker zo beduusd geweest door dit eerste persoonlijke gesprek met Martinus, dat ik niet helder heb kunnen denken.

Ik kan me twee andere bijzondere gelegenheden herinneren,

waarbij ik door de telefoon met hem gesproken heb. De eerste keer was vele jaren later, toen ik het boek: *De slapende profeet*, van Edgar Cayce, in het Deens vertaald had en zo vrij was geweest om Martinus een exemplaar te sturen. Groot was mijn verbazing toen hij me belde en bedankte voor het boek. Wat me echter het meest verbaasde, was dat hij zei dat hij het met plezier gelezen had en dat hij best achter de gezichtspunten kon staan die in het boek stonden.

De tweede keer was in 1969, toen hij op een dag in het vroege voorjaar belde en zei dat hij het prettig zou vinden als ik hem als tolk naar Engeland zou begeleiden, omdat hij een groep mensen, die graag meer over zijn gedachten wilden horen, beloofd had te komen. Ik was zo overrompeld, dat ik helemaal niet kon zeggen wat me meteen te binnen schoot, namelijk dat ik dat toch helemaal niet kon, of iets in die richting. In de loop van het gesprek kon ik echter lucht geven aan mijn twijfels. Martinus veegde ze echter op zijn gezaghebbende en liefdevolle wijze terzijde met de woorden: ‘Dat kunt u best’. En daar bleef het bij.

Dat het een buitengewoon spannende en unieke ervaring was om zo, als ik dat mag zeggen, ‘alleen samen’ met een wereldverlosser te zijn, zal iedereen denk ik begrijpen. En het ging eigenlijk veel beter dan ik zelf gedacht had. Het ligt buiten het kader van dit artikel om in details te treden met betrekking tot de vele aangename momenten die ik met Martinus beleefd heb, als we – buiten het eigenlijke programma met lezingen – uitstapjes maakten, onder andere naar het beroemde Stonehenge, waar Martinus ijverig fotografeerde. Sam Zinglensen was erbij, en ook degene die jarenlang de contactpersoon van de Engelse afdeling geweest is en die al heel lang geïnteresseerd was in de kosmologie van Martinus, Tage Buch, en zijn vrouw Sysse. Alles verliep volgens plan en de belangstelling voor de lezingen was groot.

Mijn grootste probleem was om Martinus bij te houden wanneer hij sprak. Hij raakte soms zo geïnspireerd door zijn onderwerp,

In de lente van 1969 was ik tolk toen Martinus enkele lezingen moest geven in Engeland. Hier bezoeken we het prehistorische steenmonument 'Stonehenge' in Zuid-Engeland.

dat hij vergat dat er vertaald moest worden. Ik moest hem dan voorzichtig aanstoten en hem duidelijk maken dat hij moest proberen langzamer te spreken, of in ieder geval zo nu en dan een pauze moest inlassen! Dan glimlachte hij beminnelijk en deed zijn best om zich wat in te houden. Maar al heel snel vergat hij het in de 'hitte van de lezing', en dan moest ik hem weer voorzichtig aanstoten. Het publiek nam het echter vriendelijk op en ik had niet de indruk dat het afbreuk deed aan de vreugde bij de toehoorders over hun kennismaking met deze nieuwe gedachten.

Toch wil ik even een enkele episode vermelden. Het gebeurde op een avond, net voordat we een grote menigte van wachtende toehoorders in Caxton Hall in Londen zouden toespreken. We zaten in een achterkamertje, zodat we onze entree konden maken als het tijd was. Het viel mij op dat Martinus ongewoon stil was, en het leek me ook dat hij alle tekenen van een duide-

lijke nervositeit vertoonde. Ik moet eerlijk bekennen dat ik zelf heel nerveus was omdat het onze eerste lezing in Engeland was. Ik kon me echter niet voorstellen dat hij last zou hebben van zoiets ‘menselijks’ als plankenkoorts! Op het laatst kon ik het niet laten om te zeggen: “Maar Martinus, je bent toch niet nerveus, hé?”

Ik had misschien gehoopt dat hij zou antwoorden, dat hij dat echt niet was; dat zou mij immers gerustgesteld hebben. Maar zijn verrassende antwoord luidde, dat hij dat wel was. Dat was hij altijd, vlak voordat hij het spreekgestoelte op moest. ‘Maar’, zei hij met een troostende glimlach, ‘het gaat altijd over, zogauw ik begonnen ben. En ik heb het voordeel, dat ik nooit een manuscript hoeft te gebruiken zoals andere sprekers.’

Ik kan me herinneren dat ik zoiets zei als, dat ik hoopte dat het mij net zo zou vergaan. Wat hij antwoordde, herinner ik me niet, maar het verging mij net zoals Martinus. Toen ik eenmaal naast hem stond en de vele verwachtingsvolle gezichten zag, vergat ik alle nervositeit. Ik had genoeg te doen om Martinus bij te houden, maar ik voelde ook dat iemand me hielp. Vaak was het, alsof de woorden ‘vanzelf kwamen’!

Ik ben met het bovenstaande eigenlijk op de loop van de gebeurtenissen vooruitgelopen, want het duurde meer dan een jaar voordat ik weer zo nauw met Martinus in contact kwam. Dit ondanks het feit dat we al een aantal jaren regelmatig naar de lezingen in het Martinus Instituut aan de Mariendalsvej kwamen en een huis hadden gekocht in het vakantiecentrum, dat in 1934 in Klint in Noordwest-Sjælland was aangelegd in een gebied met veel natuurschoon, en waar toen al een levendige lezingenactiviteit gedurende de zomermaanden was.

We ontmoetten elkaar geregeld en spraken met elkaar, vooral na zijn lezingen, maar Martinus zei altijd ‘U’ tegen me. Zover ik me herinner gingen we elkaar eigenlijk pas op onze reis naar

Engeland tutoyeren. Velen zullen dat tegenwoordig zeker nogal vreemd vinden, omdat we nu Jan en alleman tutoyeren, wat ik overigens prima vind. Maar Martinus was altijd correct en nauwgezet met alles. Hij was er de persoon niet naar om het spreekgestoelte te beklimmen zonder stropdas of met een blauwe spijkerbroek waar de knieën in zaten of in een coltrui. En deze zin voor orde maakte zich kenbaar in alles waar hij mee te maken had.

Dat ik me daarom des te meer verheugde over het feit dat hij jij tegen me zei, zullen mijn lezers zich op grond van hun kennis over het contrastprincipe goed kunnen voorstellen.

In de ‘vijf kwade jaren’, toen de oorlog ons leven sterk beheerste, leek het alsof we allemaal iets dichter naar elkaar toe groeiden.

Ik herinner me een paar koude winters waarin Martinus aan zijn hoofdwerk zat te schrijven met grote rieten pantoffels aan zijn voeten om warm te blijven. Ik weet ook nog hoe Gerner Larsson vertelde hoe onbehaaglijk het was om door een Gestapoagent met zijn pistool in je rug door het vakantiecentrum rondgejaagd te worden. De Duitsers wilden namelijk graag weten wat dat voor een ‘vereniging’ was, en wat dat voor mensen waren die bij elkaar kwamen op dat plekje bij Nykøbing Sjælland. Het eindigde er dan ook mee dat de Duitsers beslag legden op delen van het vakantieoord. Zij haalden zelfs een rij huizen weg, die we gelukkig terugkregen toen de oorlog voorbij was.

Maar voordat de oorlog afgelopen was, beleefden we een paar heerlijke zomers in Klint. Zonder al te nostalgisch te worden wil ik even vertellen dat Gerner, die in die jaren ‘de goede geest van het vakantieoord’ was en van ’s ochtends tot ’s avonds overal aan meedeed, in ons allen met een geest van optimisme inspireerde die we later hard nodig hadden. Ik hoor nu nog zijn blijde

De eerste voordrachtszaal van het vakantieoord werd gebouwd in het voorjaar van 1937 door enkele vrienden van Martinus, die gratis werkten.

en lichte lach, als hij 's morgens van huis tot huis ging en de nieuwe gasten verwelkomde, en altijd 'een goed woord voor naar huis' meegaf aan hen die er al een tijdje geweest waren. Velen van ons hielpen ook mee met het wieden op het veld of in de kassen, die zijn trots waren. Hij was niet voor niets oorspronkelijk tuinder van beroep. Maar het belangrijkste van alles waren natuurlijk de lezingen, die hun zomerglans over dit hoogst ongewone vakantiecentrum wierpen, waar zo goed als al het werk dat verricht moest worden, door vrijwillige arbeidskrachten gedaan werd. En er was genoeg te doen, want de magere zandgrond was weliswaar goed voor aardappelen, maar voor wat er verder verbouwd moest worden en moest groeien, daarvoor moest je werkelijk zwoegen om het te laten gedijen.

(Einde deel 1)

Klint 2007

Het Martinus Centrum Klint, aan de noordkust van Sjælland, werd in de laatste internationale week druk bezocht. 's Morgens om half tien begon de eerste lezing. Dankzij André Stroobant die simultaan vertaalde was het mogelijk de lezingen met de koptelefoon in het Nederlands te beluisteren. Om elf uur was er de mogelijkheid een van de vele studiegroepen in meerdere talen te volgen. 's Middags om vier uur werden in verschillende groepen de symbolen van Martinus uitgelegd in het Deens, Duits en Engels. Na het heerlijke, vegetarische eten in *Terrassen*, het restaurant, werd om zeven uur de avondlezing gehouden. Kon je daarna op het terras van *Terrassen* genieten van thee, taart en goed gezelschap, in de hoofdzal was altijd nog tijd voor live muziek of de film *Martinus - som vi kendte ham*. Ik was blij met het prettige verblijf in Klint, maar vooral voor die onderdompeling van een week in het werk van Martinus. (JdW)

Internationale weken in Martinus Centrum Klint in 2008 van zaterdag 26 juli tot zaterdag 9 augustus. Reserveren vanaf 12 november 2007.

Reserveren via telefoon 0045-3834 6280
ma t/m do 13.00-16.00 uur, vrij 9.00-12.00 uur,
of e-mail: info@martinus.dk

COLOFON

<p>Stichting Martinus Centrum</p> <p>Secretariaat: Willem de Zwijgerlaan 14 2582 EN Den Haag</p> <p>Telefoon: (070) 427 14 97 (070) 325 84 19</p> <p>Postbank rek.nr.: 266 46 92</p> <p>info@martinuscentrum.nl www.hetderdetestament.nl</p> <p>Kamer van Koophandel 411 54618</p>	<p>Copyright: Martinus Instituut Kopenhagen Denemarken Redactie: G. Oude Groen m.m.v. A. Stroobant</p> <p>Weergave van tekst- en beeldmateriaal uitsluitend na schriftelijke toestemming van het Martinus Instituut.</p> <p>Prijs voor 4 nummers per jaar € 17,50 Informatiemateriaal wordt gratis toegestuurd.</p>
--	---